

Urszula Macioł-Kisiel

"Poradnik wychowania zdrowotnego
dzieci w wieku 3-6 lat", Ryszarda
Jaworska, Płock 1995 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 2 (5), 153-154

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Urszula Macioł-Kisiel

Recenzja książki Ryszardy Jaworskiej — *Poradnik wychowania zdrowotnego dzieci w wieku 3–6 lat*

(Zakład Wydawnictw i Reklamy „Iwanowski”, Płock 1995)

Do zadań wychowania zdrowotnego realizowanych z dziećmi w wieku 3–6 lat w myśl „Programu wychowanie w przedszkolu” z 1992 roku, należy: kształtowanie czynnej postawy wobec zdrowia, dbanie o bezpieczeństwo własne i innych, odpowiedzialność za swoje zdrowie oraz rozwijanie ogólnej sprawności biologicznej, psychicznej i społecznej. Wychowanie zdrowotne rozumiane w tym kontekście staje się celem i drogą do poznania i rozumienia samego siebie oraz zasad funkcjonowania własnego organizmu; pomaga w opanowaniu najtrudniejszej ze sztuk — „sztuki życia”. Ujmując w powyższy sposób zadania z zakresu pedagogiki zdrowia, istotną sprawą dla nauczyciela i wychowawcy staje się organizowanie takiego oddziaływania na młode pokolenie, by wykształcić u nich cechy samodzielnej i odpowiedzialnej pracy nad wzmocnieniem swojego potencjału zdrowotnego.

Recenzowana praca *Poradnik wychowania zdrowotnego dzieci w wieku 3–6 lat* składa się z czterech części, które opublikowane są w odrębnych tomach (książkach). Obejmuje ona średnio 150–200 stron (cz. I – 163 s., cz. II – 99 s., cz. III – 201 s., cz. IV – 189 s.). Publikacja Ryszardy Jaworskiej jako poradnik metodyczny ma za zadanie usprawnienie pracy wychowawczej nauczycieli, rodziców i innych osób mających wpływ na kształtowanie zachowań prozdrowotnych u najmłodszych dzieci.

Problematyka pierwszej części recenzowanej pracy ujęta jest w takich rozdziałach, jak: *Wprowadzenie*, *Wychowanie zdrowotne w przedszkolu*, *Bezpieczeństwo i Teksty literackie*. Omówione zagadnienia w przystępny sposób przybliżają czytelnikowi najważniejsze informacje dotyczące wychowania zdrowotnego, m. in.: podstawowe pojęcia, cele i zadania wychowania zdrowotnego dostosowane tematycznie do wieku przedszkolnego, biopsychospołeczny rozwój dziecka oraz stosunek dziecka do własnego zdrowia. W rozdziałach: *Bezpieczeństwo*, *Teksty literackie* autorka przedstawia propozycje tematyczne zajęć dostosowanych do wieku wychowanka i jego doświadczenia oraz liczne środki dydaktyczne. Treści literackie to wiersze, zagadki, inscenizacje, opowiadania, które poprzez swoją tematykę przybliżają dziecku sytuacje wymagające zachowania ostrożności i rozwagi. Zamieszczony materiał wykorzystany przez nauczyciela w pracy dydaktyczno-wychowawczej wraz z innymi elementami oddziaływania, np. muzyką, grą aktorską, niewątpliwie ułatwi przyswojenie wychowankom zasad przestrzegania bezpieczeństwa.

Część druga — *Odżywianie* ujmuje informacje o kształceniu przyzwyczajzeń i nawyków higieniczno-kulturowych związanych z żywieniem człowieka. Podobnie jak w poprzedniej części, tak i tu autorka omawia zakres tematyczny dostosowując go do wieku rozwojowego dziecka oraz przytacza liczne propozycje wierszy, zagadek, inscenizacji, opowiadań, zabaw dydaktycznych i ilustracji. Przedstawione pomoce wykorzystane w praktyce pozwolą nauczycielowi na obszernie omówienie zagadnień dotyczących standardowych sposobów odżywiania i kultury spożycia posiłków w obrazowej, ciekawej konwencji.

Część trzecia — *Korzystanie ze świeżego powietrza, Czystość osobista* obejmuje zagadnienia dotyczące prawidłowych przyzwyczajzeń higieniczno-kulturalnych związanych z przebywaniem na „łonie przyrody”, jak też z zakresu higieny osobistej — koniecznych do przyswojenia przez młodego człowieka. Proponowane przez autorkę środki dydaktyczne, np. zabawa dydaktyczna B. Lewandowskiej *Wędrówka do lasu*, przybliży dzieciom środowisko leśne, jak również dadzą impuls do organizowania licznych zabaw na świeżym powietrzu, czyli pozwolą na połączenie teoretycznego zgłębienia wiedzy z poznaniem praktycznym. W podobny sposób można wykorzystać inne zaproponowane w publikacji pomoce-materiały.

Treści przekazane w części czwartej — *Higiena narządów zmysłów, Kształtowanie czynnej postawy w zapobieganiu chorobom* — są bardzo przydatne przy omawianiu i definiowaniu trudnych dla młodego człowieka pojęć, takich jak: zdrowie, własne odczucia, zapobieganie chorobom, rola pacjenta, ból. Moim zdaniem środki dydaktyczne zgrupowane w tym tomie pomogą nauczycielom-wychowawcom w przybliżaniu dzieciom zawartych w rozdziałach zagadnień w sposób adekwatny do ich wieku, a jednocześnie wielce ciekawy i inspirujący.

Teksty literackie przedstawione w publikacji R. Jaworskiej *Poradnik wychowania zdrowotnego dzieci w wieku 3–6 lat* stanowią zbiór materiałów publikowanych wcześniej na łamach takich czasopism dla dzieci, jak: „Miś”, „Świerszczyk”, „Płomyczek”. Poradnik wychowania zdrowotnego ma ułatwić zainteresowanym dobór treści w realizacji zagadnień — hasel wychowania zdrowotnego, jak również zasugerować sposób ich przekazywania. Wykorzystanie zamieszczonego w części *Teksty literackie* materiału powinno być uzależnione od wieku dziecka, a przekaz treści wzmocniony przez użycie optymalnie dobranego środka dydaktycznego i właściwie zastosowanej metody. Zebrane w publikacji informacje i treści literackie, w mojej opinii, spełniają to zadanie. Po wcześniejszym opracowaniu mogą one wpłynąć pozytywnie na skrócenie czasu potrzebnego do przygotowania zajęć, a jednocześnie, prawidłowo wykorzystane, zagwarantują wysoką jakość realizowanych zadań dydaktyczno-wychowawczych.

Sądzę, że praca Ryszardy Jaworskiej: *Poradnik wychowania zdrowotnego dzieci w wieku 3–6 lat* pozwoli jej odbiorcom sprawnie prowadzić zajęcia z zakresu edukacji zdrowotnej — tak ważne i potrzebne we współczesnej rzeczywistości. A zaproponowane środki i materiały dydaktyczne po uprzedniej modyfikacji i twórczym opracowaniu mogą zostać wykorzystane nie tylko na poziomie kształcenia przedszkolnego, ale również wczesnoszkolnego.